

PROMOTING THE VALUE OF THE HOA BAN FLOWER FESTIVAL IN TOURISM DEVELOPMENT IN DIEN BIEN PROVINCE TODAY: SITUATION AND ISSUES TO IMPLEMENTED

Le Thanh Binh^a
Tran Ai Mui^b

^{a,b} Vietnam Academy for Ethnic Minorities

Email: ^a binhlt@hvdt.edu.vn; ^b aimui0812@gmail.com

Received: 17/02/2023; Reviewed: 08/3/2023; Revised: 13/3/2023; Accepted: 14/3/2023; Released: 20/3/2023

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/36>

In order to turn tourism into a spearhead economic sector, in recent years Dien Bien province has promoted the promotion of traditional cultural values of ethnic groups for the development of this sector, including the organization of flower festivals. Since being held (2014) up to now, the Hoa Ban flower festival not only has important values and meanings in honoring, preserving and promoting different types of national traditional culture, but also contribute to the promotion of local socio-economic development. Therefore, the Hoa Ban flower festival has become a “brand” contributing to promoting the image of the land and people of Dien Bien province in particular, the Northwest region in general.

Keywords: *Promotion of values; Hoa Ban flower festival; Tourism development; Dien Bien province; Situation; Issues implemented.*

1. Đặt vấn đề

Điện Biên là tỉnh biên giới miền núi thuộc vùng Tây Bắc của Tổ quốc, là nơi sinh sống của 19 dân tộc với dân số khoảng trên 601.726 người (năm 2019). Với nhiều dân tộc cùng chung sống, tỉnh Điện Biên có một kho di sản văn hóa, cả vật thể và phi vật thể, vô cùng đặc sắc. Trong đó, mỗi dân tộc có những nét riêng về ngôn ngữ, phong tục, tập quán, văn hóa... tạo thành bức tranh đa sắc màu văn hóa, đưa Điện Biên trở thành địa phương có hệ thống di sản văn hóa phong phú với nhiều lễ hội đặc sắc được xem là điểm đến hấp dẫn đối với du khách trong và ngoài nước, trong đó có lễ hội hoa ban.

Với mục đích tôn vinh, ca ngợi vẻ đẹp và khẳng định giá trị, vị trí của hoa ban trong đời sống văn hóa, tinh thần của các dân tộc ở Điện Biên nói chung, đồng bào dân tộc Thái nói riêng, trong những năm qua Đảng bộ và chính quyền tỉnh Điện Biên đã tiến hành tổ chức lễ hội hoa ban vào tháng 3 hàng năm. Việc tổ chức lễ hội hoa ban là dịp để quảng bá những nét đẹp, giá trị văn hóa truyền thống đặc sắc của người Thái ở Điện Biên tới du khách cũng như bạn bè trong nước và quốc tế. Thông qua tổ chức các lễ hội hoa ban đã giúp cho việc đưa các giá trị di sản thành nguồn lực nội sinh để thúc đẩy du lịch phát triển. Đồng thời, kết nối với những tiềm năng, thế mạnh khác nhằm góp phần phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Điện Biên. Cho đến nay, lễ hội hoa

ban đã dần trở thành “thương hiệu” của ngành du lịch tỉnh Điện Biên và thu hút được nhiều du khách trong và ngoài nước biết đến, tạo thêm việc làm giúp nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của đồng bào các dân tộc trong tỉnh được nâng cao, góp phần đưa du lịch của tỉnh thành ngành kinh tế mũi nhọn.

2. Tổng quan nghiên cứu

Trong những năm qua, nghiên cứu về bảo tồn, phát huy các giá trị văn hoá truyền thống của các dân tộc gắn với phát triển du lịch nói chung ở tỉnh Điện Biên nói riêng là một vấn đề được các nhà khoa học, các nhà quản lý, lãnh đạo quan tâm, trong đó có thể kể đến các nghiên cứu, đó là:

- Ngô Thị Mai Hương với nghiên cứu, *Hoa ban trong đời sống văn hoá dân tộc Thái vùng Tây Bắc*, trường Đại học Văn hoá Hà Nội (2013) đã khái quát đặc trưng văn hoá vùng Tây Bắc, đi sâu phân tích đặc điểm, vai trò và biểu tượng, nét độc đáo và cách chế biến các món ăn cơ bản từ hoa ban của người Thái. Đồng thời, tác giả đã đề xuất các giải pháp về việc bảo tồn, khôi phục, phát huy giá trị của biểu tượng hoa ban vùng Tây Bắc.

- Luận văn thạc sĩ, *Nghiên cứu phát triển du lịch văn hoá tỉnh Điện Biên* của Đặng Thanh Nhường, trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (2013). Trong đó, tác giả đã đánh giá điều kiện phát triển du lịch văn hoá ở tỉnh Điện Biên. Phân tích

thực trạng phát triển văn hoá du lịch của tỉnh Điện Biên. Đồng thời, đề xuất các giải pháp để phát triển du lịch văn hoá nhằm thúc đẩy sự phát triển của ngành du lịch nói riêng và kinh tế-xã hội của tỉnh Điện Biên nói chung.

- Sở Khoa học Công nghệ tỉnh Điện Biên với, *Nghiên cứu đề xuất mô hình du lịch cộng đồng gắn với du lịch nông nghiệp nhằm tăng thu nhập của cư dân nông thôn và bảo tồn các di sản văn hóa các dân tộc tỉnh Điện Biên (2018-2020)* của Nguyễn Thị Lan Anh. Trong đó, tác giả đã đưa ra việc bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của cộng đồng các dân tộc tại tỉnh Điện Biên cho phát triển kinh tế, ổn định, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho cộng đồng các dân tộc tại tỉnh Điện Biên là điều hết sức cần thiết. Từ việc phân tích thực trạng qua số liệu điều tra, nghiên cứu đã đưa ra các mô hình du lịch cộng đồng gắn với du lịch nông nghiệp và cầm nang du lịch cộng đồng gắn với du lịch nông nghiệp tại Điện Biên.

- Nghiên cứu, *Phát triển du lịch tỉnh Điện Biên trong giai đoạn mới và những vấn đề đặt ra đối với phát triển sản phẩm du lịch* của Dương Đình Hiền, Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch (2019) đã khái quát về những tiềm năng du lịch của tỉnh Điện Biên. Theo đó, tác giả đã đánh giá Điện Biên là khu vực có nhiều tiềm năng nổi bật về du lịch sinh thái, du lịch văn hoá, văn hóa - lịch sử và du lịch biên giới. Vì vậy, chiến lược phát triển du lịch ở tỉnh Điện Biên là một trong những trọng điểm phát triển du lịch của vùng Trung du miền núi Bắc Bộ nói riêng và cả nước nói chung. Đồng thời, tác giả đã đưa ra định hướng phát triển du lịch Điện Biên đến năm 2020, tầm nhìn 2030, như: Đẩy nhanh tốc độ phát triển du lịch, xây dựng du lịch Điện Biên trở thành trung tâm du lịch lịch sử, văn hóa, sinh thái, tâm linh và nghỉ dưỡng; điểm đến hấp dẫn, tạo sự khác biệt, có uy tín và sức cạnh tranh cao trong khu vực Tây Bắc và cả nước. Tập trung khai thác phát triển các sản phẩm du lịch có chất lượng cao gắn với đặc trưng văn hóa Tây Bắc và các giá trị to lớn của Chiến thắng Điện Biên Phủ để tạo dựng thương hiệu cho du lịch cho tỉnh Điện Biên.

- Nguyễn Thị Thu Hoài với bài viết, *Tỉnh Điện Biên bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc để phát triển du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn*, trên Tạp chí Cộng sản (2021) đã khái quát về công tác bảo tồn các giá trị văn hoá để phát triển du lịch ở tỉnh Điện Biên trong những năm năm qua với các vấn đề như: Công tác kiểm kê, lập hồ sơ khoa học đề nghị xếp hạng di tích lịch sử - văn hóa, khoanh vùng, trùng tu, tôn tạo các di tích; công tác dạy tiếng dân tộc, tổ chức các câu lạc bộ văn hóa, nghệ thuật cổ truyền; công tác tuyên truyền, phổ

biến, quảng bá giá trị di sản văn hóa. Với những hoạt động trên, việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa các dân tộc ở Điện Biên gắn với phát triển du lịch trong những năm qua đã triển khai tương đối đồng bộ, đạt được kết quả đáng ghi nhận, lượng du khách đến với Điện Biên ngày càng nhiều. Đồng thời tác giả cũng đề xuất các giải pháp nhằm gắn phát triển văn hóa với phát triển du lịch, đưa du lịch thành một ngành kinh tế mũi nhọn.

Ngoài ra, còn có một số bài viết dưới dạng báo chí, tin thông thường đề cập trên các phương tiện thông tin đại chúng về lễ hội hoa ban như: “*Lễ hội Hoa Ban, thương hiệu du lịch Điện Biên*” của tác giả Thùy Dương; “*Chủ trương trồng hoa Ban để phát triển du lịch*” tác giả Khánh Toàn; “*Lễ hội Hoa Ban - Điểm nhấn du lịch thành phố Điện Biên Phủ*” của tác giả Đào Duy Trinh; “*Hoa Ban - Biểu tượng tình yêu mãnh liệt*” của tác giả Cao Mỗ; “*Về miền Hoa Ban*” của tác giả Mai Hoa; “*Lễ hội Hoa Ban người Thái Tây bắc*” tác giả Lê Dung; “*Hoa Ban đời sống văn hóa người Thái Điện Biên*” của Đặng Thị Oanh...

Có thể thấy, dù có nhiều nghiên cứu về phát huy các giá trị văn hoá gắn với phát triển du lịch, hay các nghiên cứu, các bài viết về lễ hội hoa ban nhưng chưa có một công trình cụ thể nào nghiên cứu trực tiếp về *Phát huy giá trị của lễ hội hoa ban trong phát triển du lịch ở tỉnh Điện Biên hiện nay: Thực trạng và những vấn đề cần thực hiện*. Vì vậy, việc nghiên cứu vấn đề này được xem là những đóng góp mới có thể như một trong những công trình nghiên cứu trực tiếp đầu tiên chuyên sâu về lĩnh vực phát triển du lịch từ lễ hội hoa ban hiện nay ở tỉnh Điện Biên nói riêng, cũng như việc phát huy các giá trị văn truyền thống trong phát triển du lịch của vùng Tây Bắc nói chung, qua đó góp thêm một góc nhìn đối với việc phát triển du lịch của nước ta hiện nay.

3. Phương pháp nghiên cứu

- Đề tài sử dụng các phương pháp như: Phương pháp luận, phương pháp logic, phương pháp thống kê, tổng hợp số liệu từ các nguồn như: Các báo cáo của các cơ quan chức năng của tỉnh Điện Biên; phân tích số liệu từ các nghiên cứu trước đó... là những phương pháp chính.

- Ngoài ra, đề tài sử dụng phương pháp chuyên gia: tham khảo ý kiến của các chuyên gia, các nhà nghiên cứu về vấn đề văn hóa dân tộc, về việc phát huy giá trị văn hóa các dân tộc thiểu số nói chung, Lễ hội hoa ban của đồng bào dân tộc Thái nói riêng.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và tỉnh Điện Biên về phát huy các giá trị văn hoá gắn với phát triển di lịch

Trong quá trình lãnh đạo sự nghiệp cách mạng, nhất là từ khi thực hiện công cuộc đổi mới đất nước (1986) đến nay, Đảng ta luôn xác định “Văn hóa thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc”. Vì vậy, Đảng đã ban hành nhiều nghị quyết, chỉ thị để “Giữ gìn và phát huy những giá trị, bản sắc văn hoá truyền thống các dân tộc thiểu số trong sự nghiệp phát triển chung của cộng đồng dân tộc Việt Nam thống nhất”. Chủ trương, đường lối của Đảng về bảo tồn phát huy các giá trị văn hoá truyền thống của các dân tộc nhằm “Gắn phát triển văn hóa với phát triển du lịch, đưa du lịch thành một ngành kinh tế mũi nhọn, đồng thời bảo vệ, gìn giữ tài nguyên văn hóa cho các thế hệ mai sau”. Trên cơ sở quan điểm, định hướng bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống các dân tộc, Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã ban hành nhiều văn bản quy phạm pháp luật để bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống nói chung, gìn giữ và phát huy những giá trị văn hoá truyền thống của các dân tộc gắn với phát triển du lịch trong phát triển kinh tế.

Quan triết quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước, Đảng bộ và chính quyền tỉnh Điện Biên đã có nhiều chủ trương, quyết định nhằm định hướng mục tiêu chiến lược: “Phát triển du lịch sớm trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, góp phần quan trọng thực hiện mục tiêu tăng trưởng và chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh theo hướng hiện đại trên cơ sở khai thác phát triển du lịch lịch sử, văn hóa, sinh thái, nghỉ dưỡng và du lịch cộng đồng, đồng bộ với tăng cường đầu tư kết cấu hạ tầng du lịch. Phấn đấu đưa Điện Biên trở thành một trong những trung tâm du lịch trọng điểm của khu vực Trung du miền núi Bắc Bộ... Đến năm 2025, bao gồm: Nâng tỷ trọng giá trị gia tăng các ngành dịch vụ du lịch chiếm khoảng 10% GRDP của tỉnh; số ngày lưu trú trung bình của khách du lịch tại Điện Biên từ 3 ngày trở lên; tốc độ tăng trưởng lượng khách bình quân và tổng thu từ hoạt động du lịch tăng bình quân 15%/năm. Đến năm 2030: Nâng tỷ trọng giá trị gia tăng các ngành dịch vụ du lịch chiếm khoảng 10% GRDP của tỉnh; tốc độ tăng trưởng lượng khách bình quân đạt 15%/năm và tổng thu từ hoạt động du lịch tăng bình quân 14%/năm”.

Thực hiện chủ trương của Đảng bộ tỉnh, Hội đồng nhân dân tỉnh Điện Biên đã ban hành Nghị quyết số 31/NQ-HĐND ngày 14/10/2016 về *Thông qua Chương trình phát triển du lịch tỉnh Điện Biên đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*, với quan điểm và mục tiêu “Đổi mới tư duy phát triển du lịch; quán triệt và tổ chức thực hiện đồng bộ, quyết liệt, hiệu quả các Nghị quyết của Đảng, Quốc hội, Chính

phủ và Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ về phát triển du lịch. Phát triển du lịch theo hướng chuyên nghiệp, hiện đại, có trọng tâm, trọng điểm; ưu tiên đầu tư phát triển khu du lịch... theo Quy hoạch đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Phát huy tối đa tiềm năng, lợi thế của tỉnh về yếu tố lịch sử, tự nhiên và văn hóa các dân tộc... Quy hoạch và mở rộng diện tích trồng, chăm sóc, bảo vệ cây Hoa Ban tại các điểm di tích lịch sử, văn hóa, các tuyến phố, tuyến đường, khu quy hoạch trồng cây Hoa Ban tại các huyện, thị xã, thành phố. Xây dựng và phát triển Lễ hội Hoa Ban”.

Từ chủ trương trên, Ủy ban nhân dân tỉnh Điện Biên đã ban hành nhiều quyết định về phát triển du lịch theo các lễ hội nói chung, lễ hội hoa ban nói riêng như: Quyết định số 1421/QĐ-UBND ngày 11/11/2016 của UBND tỉnh *Ban hành chương trình phát triển du lịch tỉnh Điện Biên đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*; Kế hoạch số 1377/KH-UBND ngày 15/5/2020 của UBND tỉnh về việc thực hiện *Chiến lược phát triển thương hiệu du lịch Việt Nam đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Điện Biên*; Kế hoạch số 1916/KH-UBND ngày 03/7/2020 của UBND tỉnh *Về việc triển khai đề án Cơ cấu lại ngành du lịch đáp ứng yêu cầu phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn trên địa bàn tỉnh Điện Biên*; Quyết định số 3414/QĐ-UBND ngày 31/12/2021 của Ủy ban nhân dân tỉnh về *Phê duyệt Đề án bảo tồn và phát triển văn hóa các dân tộc tỉnh Điện Biên gắn với phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030...*

Việc ban hành các nghị quyết, quyết định của Tỉnh uỷ, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, đồng thời đề ra mục tiêu chiến lược đã thể hiện sự quyết tâm của tỉnh Điện Biên nhằm tạo đột phá, phát triển toàn diện cả về phạm vi, quy mô, tính chất để phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, tạo động lực cho tăng trưởng và chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo thêm nhiều việc làm cho đồng bào các dân tộc của tỉnh. Xây dựng Điện Biên trở thành điểm đến du lịch hấp dẫn của vùng Trung du miền núi phía Bắc vào năm 2025, trên cơ sở khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế gắn với bảo tồn, giữ gìn bản sắc văn hóa các dân tộc, di tích lịch sử, bảo vệ và cải thiện môi trường sinh thái, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và chủ quyền biên giới quốc gia. Trong đó có việc tổ chức tốt lễ hội hoa ban trong phát triển du lịch, góp phần đưa kinh tế của Điện Biên thành tỉnh phát triển nhanh và bền vững.

4.2. Thực trạng về phát triển du lịch trong lễ hội hoa ban ở tỉnh Điện Biên hiện nay

* Kết quả đạt được và nguyên nhân

Do triển khai tốt các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và nghị quyết, quyết định của Tỉnh uỷ, Hội đồng nhân dân, Uỷ ban nhân dân tỉnh nên qua các năm tổ chức lễ hội hoa ban cho thấy lượng du khách trong và ngoài nước đến Điện Biên đã tăng lên đáng kể. Theo số liệu của Sở Văn hoá Thông tin và Du lịch tỉnh Điện Biên cho biết, “Từ năm 2014-2016, trong tháng 3, số khách đến Điện Biên đạt từ 41.400 lượt đến 48.000 lượt, tăng từ 20-25% so với cùng kỳ năm trước. Năm 2017 đạt 70.000 lượt (trong đó khách quốc tế đạt 11.500 lượt) đạt 12,5% so với kế hoạch năm, tăng 45,8% so cùng kỳ 2016, tổng thu từ hoạt động du lịch ước đạt 81,5 tỷ đồng, đạt 9,2% so với kế hoạch năm, tăng 28,3% so với cùng kỳ năm trước. Lượng khách đến Điện Biên trong 3 tháng đầu năm 2019 đạt 297.100 lượt, đạt 35,8% kế hoạch năm, tăng 54,8% so với cùng kỳ 2018 (trong đó khách quốc tế đạt 56.900 lượt, đạt 31,6% kế hoạch năm, tăng 15,9% so với cùng kỳ năm trước); thu nhập xã hội từ hoạt động du lịch ước đạt 416,8 tỷ đồng, đạt 30,6% so với kế hoạch năm, tăng 30,6% so với cùng kỳ năm trước”.

Với những con số ấn tượng đó, có thể khẳng định lễ hội hoa ban đang ngày càng hấp dẫn và thu hút lượng du khách đông đảo hơn cả trong và ngoài nước. Bởi đến với lễ hội hoa ban, du khách không chỉ có cơ hội trải nghiệm, thưởng thức nét đẹp vùng cao, khám phá sắc màu của núi rừng Tây Bắc trong không gian đậm đà bản sắc dân tộc của lễ hội mà còn được tham gia nhiều hoạt động như: Tung Cờn, Tù Lu, Bắn nỏ, Giã bánh dày, Đẩy gậy, Kéo co, Đẩy xe đạp thồ, Tái đạn, Bịt mắt đập niêu, Đu quay, Bập bênh, Gánh nước qua cầu... Hoạt động trưng bày, giới thiệu ẩm thực truyền thống, không gian phiên chợ vùng cao, các sản phẩm nông nghiệp đặc trưng, văn hóa truyền thống các dân tộc; quảng bá các sản phẩm văn hóa, du lịch; chương trình văn nghệ, giới thiệu dân ca, dân vũ, dân nhạc truyền thống và các hoạt động cộng đồng của đồng bào các dân tộc Điện Biên. Ngoài ra, du khách còn được tham quan nhiều điểm du lịch khác trong tỉnh, đặc biệt là Di tích Chiến trường Điện Biên Phủ.

Việc thu hút khách du lịch đến với Điện Biên trong lễ hội hoa ban được xác định do nhiều nguyên nhân khác nhau, đó là: Có sự quyết tâm và chủ trương đúng đắn của Đảng bộ và chính quyền tỉnh Điện Biên trong việc phát huy giá trị văn hoá truyền thống lễ hội hoa ban của dân tộc Thái trên địa bàn tỉnh cho phát triển du lịch. Công tác phát triển sản phẩm du lịch được quan tâm định hướng, từng bước hình thành các sản phẩm du lịch đặc trưng thu hút sự quan tâm của du khách trong nước và quốc tế, có

khả năng cạnh tranh cao. Bên cạnh các sản phẩm du lịch chính, hiện nay du lịch Điện Biên đã và đang hình thành, phát triển các loại hình du lịch khác, góp phần đa dạng hóa làm phong phú hơn các chương trình du lịch để tăng cường thu hút và kéo dài thời gian lưu trú của du khách. Công tác tuyên truyền, quảng bá, quảng bá giá trị văn hoá được quan tâm, đặc biệt là việc phối hợp, lồng ghép với các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, lễ hội truyền thống các dân tộc tỉnh Điện Biên... Ngoài ra, tỉnh đã sản xuất phim tài liệu, video clip... giới thiệu giá trị di sản văn hóa đặc sắc góp phần làm tăng hiệu quả công tác quảng bá, giới thiệu và khẳng định thương hiệu du lịch trong lễ hội hoa ban của tỉnh Điện Biên.

* Khó khăn, hạn chế và nguyên nhân

Bên cạnh những kết quả đạt được việc phát huy lễ hội hoa ban cho phát triển du lịch ở Điện Biên vẫn còn những khó khăn, hạn chế nhất định như: Lễ hội chưa được tổ chức thường xuyên (năm 2020-2021 không tổ chức); các sản phẩm du lịch dựa vào tài nguyên văn hóa các dân tộc chưa phong phú, chưa thực sự hấp dẫn. Việc quảng bá, thông tin về lễ hội còn hạn chế, chủ yếu là những thông tin giới thiệu một cách chung chung về nguồn gốc về cây hoa ban và việc tổ chức lễ hội...

Những khó khăn hạn chế trên có nhiều nguyên nhân, trong đó có cả khách quan và chủ quan, đó là: Là tỉnh miền núi ở khu vực Tây Bắc nên giao thông đi lại còn gặp nhiều khó khăn. Do dịch bệnh COVID-19 kéo dài cũng làm ảnh hưởng không nhỏ đến việc tổ chức lễ hội. Bên cạnh đó, “Nhận thức, trình độ khoa học - kỹ thuật, trình độ ngoại ngữ của những người làm công tác văn hóa, công tác du lịch và người dân còn chưa đáp ứng yêu cầu trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Các dịch vụ về ẩm thực, văn nghệ còn trùng lặp, chưa phong phú, đa dạng; đầu tư kết cấu hạ tầng phục vụ du lịch thiếu đồng bộ, vệ sinh môi trường chưa giải quyết triệt để...”.

5. Thảo luận

Để phát huy kết quả đạt được, khắc phục những hạn chế, yếu kém trong việc phát huy giá trị của lễ hội hoa ban cho phát triển du lịch, trong thời gian tới tỉnh Điện Biên cần quan tâm thực hiện tốt các vấn đề sau:

Một là, quyết tâm thực hiện có hiệu quả các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về “Phát huy các lợi thế về văn hoá dân tộc đặc sắc, đa dạng và tiềm năng phát triển du lịch, dịch vụ...”. Bởi đây là dự án số 6 thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021-2030 theo Quyết định số 1719/QĐ-TTg ngày 14/10/2021 của Thủ tướng

Chính phủ, triển khai giai đoạn 1 từ năm 2021-2025. Đồng thời, triển khai thực hiện tốt các nghị quyết của Đảng bộ, Hội đồng nhân dân và các quyết định của Ủy ban nhân dân tỉnh trong việc đẩy mạnh phát huy các giá trị văn hoá truyền thống cho phát triển du lịch để đạt được mục tiêu “Đến năm 2025, đón 1.300.000 lượt khách trong đó khách quốc tế đạt 300.000 lượt; tổng thu từ hoạt động du lịch đạt 2.400 tỷ đồng. Đến năm 2030, đón 1.600.000 lượt khách, trong đó khách quốc tế đạt 350.000 lượt; tổng thu từ hoạt động du lịch đạt trên 3.500 tỷ đồng; tạo việc làm cho trên 35.000 lao động, trong đó có trên 10.000 lao động trực tiếp”.

Hai là, đẩy mạnh xây dựng đồng bộ hạ tầng giao thông tạo điều kiện thuận lợi đi lại cho du khách. Theo đó, cần tập trung xây dựng hệ thống giao thông của tỉnh Điện Biên kết nối với các tỉnh ở khu vực Tây Bắc cũng như với các vùng và quốc tế. Bởi hiện nay hệ thống giao thông kết nối với các tỉnh trong khu vực Tây Bắc cũng như các vùng khác của cả nước của tỉnh Điện Biên chủ yếu bằng đường bộ và đường hàng không, nhưng cảng hàng không Điện Biên chỉ là cảng nội địa chưa được nâng cấp nên việc đón du khách nước ngoài sẽ gặp không ít khó khăn. Vì giao thông được xem là “huyết mạch” cho việc thúc đẩy mạnh mẽ phát triển kinh tế nói chung và du lịch nói riêng. Bên cạnh đó, cần đầu tư xây dựng hạ tầng du lịch đồng bộ, bởi tính “Đến năm 2020, trên địa bàn tỉnh có 215 cơ sở kinh doanh lưu trú du lịch với 2.954 buồng/5.139 giường”. Trong khi mục tiêu là đến năm 2025, đón 1.300.000 lượt khách và đến năm 2030, đón 1.600.000 lượt khách thì sẽ dẫn đến quá tải về nơi lưu trú của du khách.

Ba là, tăng cường việc quảng bá về lễ hội hoa ban và các điểm du lịch của tỉnh đến với du khách trong và ngoài nước. Theo đó, cần đẩy mạnh triển khai và hoàn thiện việc số hóa dữ liệu về lễ hội hoa ban nhằm tận dụng thế mạnh của công nghệ thông tin để mở rộng phạm vi quảng bá trong nước và quốc tế, nhất là trong bối cảnh toàn cầu hóa, kỷ nguyên số hiện nay. Bên cạnh đó, các chương trình của lễ hội hàng năm cần được dịch ra các thứ tiếng nước ngoài, nhất là tiếng Anh. Xây dựng chiến lược quảng bá hình ảnh Điện Biên, giá trị văn hóa của lễ hội hoa ban một cách hệ thống, bài bản. Việc sử dụng đa phương tiện truyền thông với các sản phẩm truyền thông cần hấp dẫn, quảng bá phải phù hợp với nhu cầu, thị hiếu đa dạng của khách hàng hiện nay. Ngoài ra, cần phối kết hợp giữa các cấp chính quyền trong tỉnh, các công ty du lịch và người dân trong quảng bá về lễ hội. Đồng thời, có cơ chế hỗ trợ doanh nghiệp mạnh dạn đổi mới, sáng tạo, kinh

doanh các loại hình du lịch, sản phẩm du lịch chất lượng và tạo những điều kiện thuận lợi nhất cho các doanh nghiệp du lịch hoạt động phù hợp với định hướng phát triển bền vững của địa phương.

Bốn là, đẩy mạnh đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong bảo tồn, phát huy giá trị của văn hóa truyền thống gắn với phát triển du lịch. Trong đó, cần bồi dưỡng kiến thức về giá trị của lễ hội cho các đối tượng làm công tác du lịch. Có chế độ đãi ngộ các nghệ nhân dân gian, già làng, trưởng bản; đội văn nghệ truyền thống của địa phương. Kết hợp với các cơ sở giáo dục - đào tạo chuyên nghiệp để bồi dưỡng, tập huấn kỹ năng về du lịch, kinh doanh lưu trú, nghiệp vụ thuyết minh du lịch; nâng cao trình độ kỹ thuật, chuyên môn, ngoại ngữ, kỹ năng giao tiếp cho cán bộ, người dân làm du lịch.

Năm là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của người dân - chủ nhân của lễ hội trong bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa và các thực hành văn hóa truyền thống. Bởi việc tổ chức lễ hội thành công hay không thành công có vai trò quan trọng quyết định việc lựa chọn điểm đến của du khách, đồng thời là nguồn lực cho phát triển du lịch. Do đó, cần nâng cao nhận thức của toàn xã hội, nhất là thế hệ trẻ về vị trí, vai trò và giá trị lễ hội về chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và chính quyền địa phương nhằm “gìn giữ tài nguyên văn hóa cho các thế hệ mai sau” là điều hết sức cần thiết. Bên cạnh đó, cần có cơ chế, chính sách hỗ trợ sinh kế để người dân chuyển đổi mô hình kinh tế; chia sẻ quyền lợi, nguồn lợi với người dân thông qua các chính sách hỗ trợ giảm nghèo, các chương trình phúc lợi, các mô hình du lịch văn hóa cộng đồng... nhằm bảo đảm mục tiêu phát triển du lịch trong lễ hội được lâu dài và bền vững.

6. Kết luận

Có thể thấy, kể từ khi được tổ chức (2014) đến nay, lễ hội hoa ban đã trở thành một thương hiệu du lịch của tỉnh Điện Biên. Lễ hội không chỉ thu hút đông đảo du khách đến tham quan, du lịch và tham gia các hoạt động văn hóa, nghệ thuật mà còn giới thiệu, quảng bá thiên nhiên, con người và các nét đẹp văn hóa truyền thống của Điện Biên. Từ đó, góp phần thúc đẩy phát triển các dịch vụ, khai thác phát huy tiềm năng thế mạnh du lịch của tỉnh nhà trong giai đoạn mới. Vì vậy, để phát huy hơn nữa những kết quả đã đạt được, trong thời gian tới tỉnh Điện Biên cần triển khai tốt và đồng bộ các vấn đề trên để phát triển du lịch trong lễ hội hoa ban, góp phần thực hiện tốt mục tiêu sớm đưa du lịch thành một ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh.

Tài liệu tham khảo

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2003). *Công tác dân tộc*. Nghị quyết số 24-NQ/TW ngày 12/3/2003 của Ban Chấp hành Trung ương khóa IX.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật.

Dương, T. (2019). Lễ hội Hoa Ban Điện Biên năm 2019 thu hút đông đảo du khách. <https://svhttdl.dienbien.gov.vn>.

Hoài, N. T. T. (9/2021). Tỉnh Điện Biên bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hoá các dân tộc để phát triển du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn. *Tạp chí Cộng sản*.

Học, L. (2021). Điện Biên nỗ lực khôi phục hoạt động du lịch. <https://vietnamtourism.gov.vn>

Hội đồng nhân dân tỉnh Điện Biên. (2016). *Thông qua Chương trình phát triển du lịch tỉnh Điện Biên đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*. Nghị quyết số 31/NQ-HĐND ngày 14/10/2016.

Tỉnh ủy Điện Biên. (2016). *Phát triển du lịch tỉnh Điện Biên đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*. Nghị quyết 03-NQ/TU, ngày 23/5/2016 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh.

PHÁT HUY GIÁ TRỊ CỦA LỄ HỘI HOA BAN TRONG PHÁT TRIỂN DU LỊCH Ở TỈNH ĐIỆN BIÊN HIỆN NAY: THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ CẦN THỰC HIỆN

Lê Thanh Bình^a
Trần Ái Mùi^b

^{a,b}Học viện Dân tộc

Email: ^abinhlt@hvdtd.edu.vn; ^baimui0812@gmail.com

Nhận bài: 17/02/2023; Phản biện: 08/3/2023; Tác giả sửa: 13/3/2023; Duyệt đăng: 14/3/2023; Phát hành: 20/3/2023

DOI: <https://doi.org/10.54163/ncdt/36>

Đề đưa du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn, trong những năm qua tỉnh Điện Biên đã đẩy mạnh phát huy giá trị văn hoá truyền thống của các dân tộc cho phát triển ngành này, trong đó có việc tổ chức lễ hội hoa ban. Kể từ khi được tổ chức (năm 2014) đến nay, lễ hội hoa ban không chỉ có giá trị và ý nghĩa quan trọng trong việc tôn vinh, bảo tồn, phát huy các loại hình văn hóa truyền thống dân tộc mà còn có những đóng góp vào việc thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Vì vậy, lễ hội hoa ban đã trở thành “thương hiệu” góp phần quảng bá hình ảnh về mảnh đất và con người của Điện Biên nói riêng, vùng Tây Bắc nói chung.

Từ khóa: Phát huy giá trị; Lễ hội hoa ban; Phát triển du lịch; Tỉnh Điện Biên; Thực trạng; Vấn đề cần thực hiện.